

**Шалгунова Світлана Аполлінаріївна**

кандидат юридичних наук, доцент,  
професор кафедри  
кримінального права та кримінології

**Якушкін Владислав Анатолійович**  
аспірант

*(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)*

## **СТРУКТУРА ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРОРИСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ**

Метою створення злочинної організації, у тому числі і терористичної спрямованості, є вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, що і відрізняє її від інших злочинних об'єднань. При цьому мета діяльності злочинної організації терористичної спрямованості характеризуються наявністю двох складових: стратегічної і тактичної (оперативної). Стратегічна мета полягає у створенні самої організації, та головної мети – заради чого вона створюється. Такою метою є вчинення злочинів терористичної спрямованості. Тактичні цілі (вони ще мають назву оперативних) характеризуються тим, що завжди підпорядковані стратегічним і виконують роль інструменту в їх досягненні. Як правило, кожна тактична мета тісно пов'язана зі спрямованістю діяльності складових злочинної організації, що забезпечують її існування. Вчинення злочинів членами злочинної організації, незалежно від ступеня їх тяжкості, – це тактична мета, а злочинна діяльність усієї організації в цілому – стратегічна. У теорії кримінології види злочинних організацій виділяють залежно від їх спрямованості, видів вчинюваних злочинів. Так, А.С. Нікіфоров, поряд із терористичними злочинними організаціями, називає ще білокомірцеві та гангстерські організації<sup>1</sup>.

Однак ми вважаємо, що сучасна злочинна діяльність настільки переплетена між собою, а також з офіційними структурами будь-якої держави, що названі види злочинних організацій тісно взаємопов'язані між собою і можуть утворювати одну організацію. При цьому кожна із складових структур такої злочинної організації має свій рівень діяльності, за межі якого не виходить. Якщо мова іде про насильницькі злочини, придбання та застосування зброї, виготовлення вибухових пристроїв, вербовку і навчання бойовиків-терористів, – то цей вид злочинної діяльності утворює найнижчий рівень, рівень безпосередніх виконавців терористичних ідей. Втрата будь-кого із злочинців у процесі вчинення злочинів терористичної спрямованості у разі їх затримання чи ліквідації правоохоронними органами не утворює проблеми для організації, оскі-

---

<sup>1</sup> Организованная преступность-3. Проблемы, дискуссии, предложения. – М., 1996.

льки їх заміна – це лише справа часу. На інших рівнях діяльності злочинної організації можна виділити середній рівень – інтелектуально-бойовий та ідеологічно-економічний. Зважаючи на те, що усі складові структурні елементи злочинної організації підкорені єдиній меті – політичного характеру, що має терористичну спрямованість в її реалізації, на усіх рівнях спрацьовує єдина політична та ідеологічна мета – знищити політичного супротивника будь-яким способом. Залежно від рівня структурної складової злочинної організації – спосіб такого знищення супротивника обирається також різний.

У сучасному світі будь-яка злочинна організація має політичне забарвлення. Пояснити це можна лише тим, що корупція стала невід’ємною складовою кожної держави. Єдине, що відрізняє такі організації, – це стратегічна мета кожної із них: захоплення влади в країні, знищення політичного діяча (одного чи декількох), зміна керівництва певного відомства тощо. Але в кінцевому рахунку, кожна із цих організацій прагне до задоволення єдиної і головної стратегічної мети – отримання прибутку, й усе залежить від його розміру. При цьому не має значення рівень діяльності злочинної організації та її спрямованість. Злочинний світ уже давно відійшов від суто кримінальних цілей, навіть і систематичного характеру. Головним для кожної злочинної організації стало отримання надприбутків, а політична, економічна, ідеологічна складові, – це лише забарвлення, надання кримінальному бізнесу привабливості для різних категорій злочинців.

Сучасна злочинна організація терористичної спрямованості має і вищий рівень, що забезпечує її діяльність – фінансування злочинної діяльності за усіма напрямками. При цьому фінансові махінації, різного роду афери, обов’язковим елементом яких є корупційна складова, – спрямовані на досягнення єдиної стратегічної мети організації. Економічна складова в діяльності кожної злочинної організації, і в злочинній організації терористичної спрямованості у тому числі, є невід’ємною частиною і напрямом діяльності. Без існування та підтримання і розвитку такої складової існування самої злочинної організації ставиться під загрозу. Відповідно, що в сучасних реаліях українського суспільства економічний напрям діяльності злочинної організації терористичної спрямованості намагається впливати на політику держави в цілому та окремих її сфер зокрема, впливати на політиків, а, скоріше, утримувати «своїх» політиків, розширювати корупційні зв’язки та створювати групи лобістів, що повинні підтримувати та прощтовхувати інтереси кримінального бізнесу в офіційних структурах, у тому числі на законодавчому рівні.

Звідси можна зробити висновок, що кожна злочинна організація, у тому числі і терористичної спрямованості, має наміри і одну із стратегічних цілей – отримання політичної та економічної влади в державі. Залежно від ситуації названі цілі можуть змінюватися, але вони, беззаперечно, присутні в будь-яких видах діяльності злочинної організації.